

Research Paper

The Impact of Family Cohesion on the Family Tourism Amount

Ahmad Rezaei^{1*} , Seyed Mehdi Motevaliyan² , Soleiman Yahyazadeh Jelodar³

¹ Associate professor, Department of Development Sociology, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Mazandaran, Babolsar, Iran. (a.rezaei@umz.ac.ir)

² Assistant professor, Sociology, Department of Development Sociology, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Mazandaran, Babolsar, Iran. (m.motevaliyan@umz.ac.ir)

³ Assistant professor, Psychology, Department of Psychology, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Mazandaran, Babolsar, Iran. (s.yahyazadeh@umz.ac.ir)

© The Author(s)

publisher: University of Mazandaran

[10.22080/jtpd.2025.28443.3960](https://doi.org/10.22080/jtpd.2025.28443.3960)

Received:
February 27, 2025
Accepted:
April 30, 2025
Available online:
July 20, 2025

Keywords:
Family tourism, family cohesion, female students, family outings, family gatherings, children's decision-making

Abstract

Context and Purpose: Although family tourism has important economic, cultural, and psychological functions for society, families, and individuals, reports indicate that this type of tourism is low in Iran. Studies on the reasons for the low rate of family tourism are also scarce. In addition, previous studies have not paid attention to the family factor, especially family cohesion. This research aims to examine the impact of family cohesion on the rate of family tourism. **Design/methodology/approach:** The sample size included 382 female Babol City students selected through cluster random sampling. The measurement scales were a researcher-made questionnaire that measured the amount of family tourism with four questions and social cohesion with 12 items in four dimensions: the amount of family outings, the amount of family gatherings, the amount of children's decision-making, and the amount of parents' mistreatment of each other. PLS software was also used to examine the effect. **Findings:** Results revealed that 10.7% of families have never gone to the park, and 9.2% have never gone to the seaside with all family members. Fathers are more likely to misbehave with their spouses than mothers. Moreover, 15.7% of respondents have never gone on a one- or two-day family trip. The amount of family outings, family gatherings, children's decision-making, and father-mother misbehavior explain 13%, 5%, 2%, and 4% of the variance in the amount of family tourism, respectively. **Conclusion:** Efforts should be made to strengthen family cohesion by having families participate more in family outings (in parks, at the seaside) and family gatherings. This would increase children's decision-making, and consequently, the amount of family tourism would increase. **Originality/value:** Applying the theory of family cohesion and examining the impact of family cohesion in the dimensions of family outings, family parties, the role of children in decision-making, and parental mistreatment on family tourism are among the originality of the present research.

*Corresponding Author: Ahmad Rezaei

Address: University of Mazandaran, Babolsar, Iran.

Email: m.motevaliyan@umz.ac.ir

Tel: 01135302618

Extended Abstract

1. Introduction

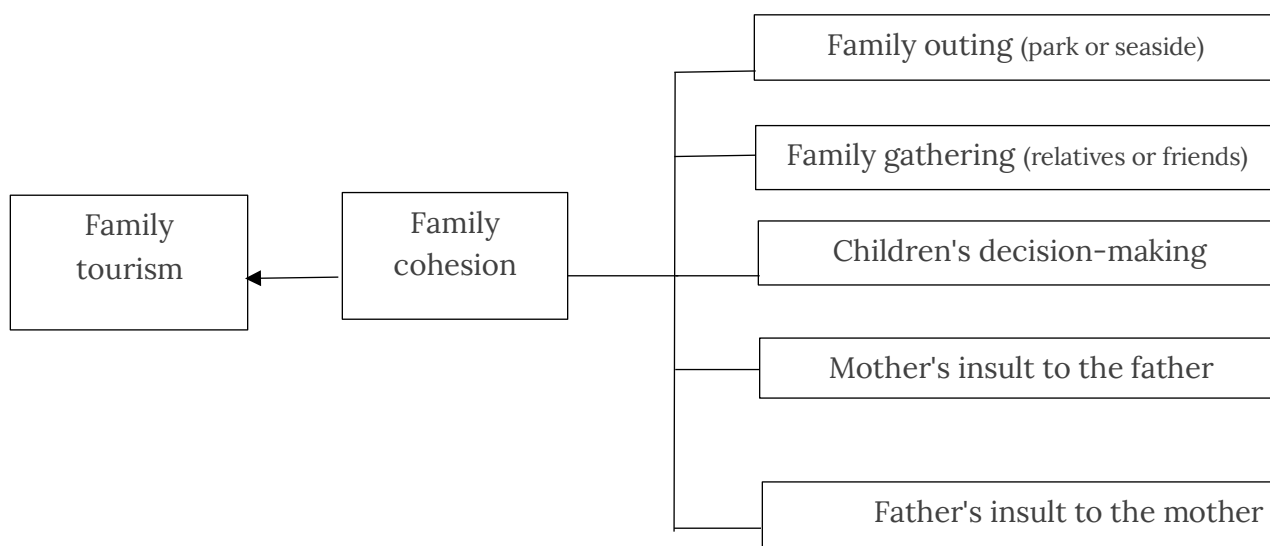
Although tourism is considered an important factor in economic and social development in the world, only 45 countries with high human development capture three-quarters of the benefits of international tourism, and Iran and 155 other under-development countries capture only one-quarter of the benefits. In terms of family tourism, Iran is not in a good position. Statistics show that family tourism has increased significantly in Asian countries, but it has been on a downward trend in Iran. According to the report of the Statistical Center of Iran, in 2018, the number of family tourism cases in Iran was 112,272,432, which decreased in 2019 to 102,261,284. Also, in 2017, the number of families who traveled was 68 percent, but this number reached 66 percent in 2019. These reports indicate a

downward trend in family tourism in the country.

In explaining the reason for the low number of family tourists, researchers have cited reasons such as motivation, infrastructure, welfare and health services, security, economic factors, environmental pollution, and socio-cultural factors, but some factors, such as family, did not draw attention enough.

Researchers have shown that family institutions, such as tourism activity, affect human behavior in various ways. For example, some research indicates a significant relationship between communication patterns and tourism decisions. However, research on the impact of family dynamics, particularly family cohesion, on family tourism is very limited. Therefore, the present study attempts to examine the effect of family cohesion on the extent of family tourism. This is the model of the study:

Conceptual model

2. Research Methodology

The sample size of this cross-sectional survey study consists of 382 female

students from three high schools in Babol City. Family tourism was measured using three questions, while family cohesion was

assessed through five dimensions: family outings (2 items), family parties (2 items), children's decision-making (2 items), mother's insult to the father (3 items), and father's insult to the mother (3 items). SPSS and PLS software were utilized for data description and analysis.

3. Research Findings

Results revealed that 15/7% of respondents did not have a one- or two-day family tourism at all during the year. Also, 24.3% did not have a three- or four-day family tourism at all during the year, and 32.2% did not have a family tourism for more than four days during the year. The highest percentage of family tourism was more than four days, which was done once or twice a year, which was done by 44% of families; after that was three or four days, which was done once or twice a year, which was done by 41.6% of families; next was one or two days, which was also done once or twice a year, which was done by 39.3% of families.

Approximately 15.7% of respondents did not engage in any one- or two-day family tourism trips during the year. Additionally, 24.3% did not participate in any three- or four-day family tourism trips, and 32.2% did not go on any family tourism trips lasting more than four days during the year. The highest percentage of family tourism involved trips lasting more than four days, conducted once or twice a year, which accounted for 44% of families. This was followed by three- or four-day trips, conducted once or twice a year, by 41.6% of families. Lastly, 39.3% of families reported taking one—or two-day trips once or twice a year.

Approximately 10.7% of families have never visited a park with all family members, and 9.2% have never gone to the seaside together. Also, 4.5% have never

attended a gathering at a relative's house, while 48.2% have attended such gatherings more than six times in a year. Furthermore, 20.4% of families have never visited a friend's house for a gathering, whereas 25.7% have done so once or twice a year.

In 9.7% of families, children always or often made the final decisions within the family. Additionally, 54.7% reported that children sometimes or rarely made the final decisions, while 30.4% stated that children never made the final decisions. According to this report, the parents carried out most of the family decision-making.

Respondents reported that in the past six months, 65.7% of mothers did not insult their husbands at all, while 62.6% of fathers did not insult their wives. Additionally, 63.6% of mothers did not intentionally irritate their husbands, whereas 58.6% of fathers did not intentionally irritate their wives. Based on these findings, fathers insult and irritate their spouses more than mothers do.

The number of hourly outings among family members has a direct and significant impact on family tourism. In other words, the more family members engage in hourly outings together, the greater their family tourism activities will be. The findings showed that the level of children's participation in decision-making has an impact on the extent of family tourism.

The results showed that the level of the mother's mistreatment towards the father does not impact the extent of family tourism, but the level of the father's mistreatment towards the mother does. The amount of family outings, family gatherings, children's decision-making, and father-mother misbehavior explain

13%, 5%, 2%, and 4% of the variance in the amount of family tourism, respectively.

4. Conclusion

Efforts should be made to create conditions where families engage in hourly outings in parks and by the seaside, strengthening family cohesion and increasing family tourism activities. Additionally, efforts should be made to increase family visits, gatherings, and interactions with relatives and friends so that family tourism can be further promoted. Moreover, children should be involved in decision-making processes, taking into account their academic conditions and personal schedules, to encourage greater participation in family tourism, ultimately increasing the extent of family tourism. Finally, based on the

findings, efforts should be made to reduce the level of mistreatment by fathers towards mothers within the family, as this could lead to an increase in family tourism.

Funding

There is no funding support.

Authors' Contribution

The authors contributed equally to the conceptualization and writing of the article. All of the authors approved the content of the manuscript and agreed on all aspects of the work.

Conflict of Interest

The authors declared no conflict of interest.

Acknowledgments

We are grateful to all the persons for scientific consulting in this paper.

علمی پژوهشی

تأثیر انسجام خانوادگی بر میزان گردشگری خانوادگی

احمد رضایی^{*۱} , سید مهدی متولیان^۲ , سلیمان یحیی زاده جلودار^۳

^۱ دانشیار جامعه‌شناسی، گروه آموزشی جامعه‌شناسی توسعه، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران. (a.rezaei@umz.ac.ir)
^۲ استادیار جامعه‌شناسی، گروه آموزشی جامعه‌شناسی توسعه، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران. (m.motevaliyan@umz.ac.ir)
^۳ استادیار روانشناسی، گروه آموزشی روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی و اجتماعی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران. (s.yahyazadeh@umz.ac.ir)

© نویسندگان

ناشر: دانشگاه مازندران

[10.22080/jtpd.2025.28443.3960](https://doi.org/10.22080/jtpd.2025.28443.3960)

چکیده

زمینه و هدف: با اینکه گردشگری خانوادگی کارکردهای اقتصادی، فرهنگی و روانی مهمی بر جامعه، خانواده و فرد دارد، اما گزارش‌ها نشان می‌دهد که این نوع گردشگری در ایران کم است و مطالعات در مورد علل پایین بودن میزان گردشگری خانوادگی نیز کم است. علاوه بر این، در بررسی‌های انجام شده به عامل خانواده خصوصاً انسجام خانواده نیز توجهی نشده است. در این تحقیق تلاش می‌شود تا تأثیر انسجام خانواده بر میزان گردشگری خانوادگی بررسی شود. **روش‌شناسی:** نمونه آماری ۳۸۲ نفر از دختران دانش‌آموز شهر بابل هستند که به شیوه انتخاب تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند. مقیاس سنجش نیز پرسش‌نامه محقق ساخته است که با ۴ پرسش میزان گردشگری خانوادگی و با ۱۲ گویه، انسجام اجتماعی در چهار بعد میزان گردش ساعتی خانواده، میزان مهمانی رفتن، میزان تصمیم‌گیری فرزندان و بدرفتاری والدین به هم را اندازه‌گیری می‌کند. برای بررسی میزان تأثیر نیز از نرم‌افزار پی ال اس استفاده شد. **یافته‌ها:** ۱۰/۷ درصد از خانواده‌ها اصلاً خانوادگی به پارک و ۹/۲ درصد نیز اصلاً خانوادگی به کنار دریا نرفته‌اند، پدران بیشتر از مادران با همسر بدرفتاری دارند. ۱۵/۷ درصد از پاسخ‌گویان اصلاً به گردشگری خانوادگی ۱ یا ۲ روزه نرفتند. میزان گردش ساعتی خانوادگی، مهمانی رفتن خانوادگی، تصمیم‌گیری فرزندان، بدرفتاری پدر به مادر به ترتیب ۱۳، ۵، ۲ و ۴ درصد از واریانس میزان گردشگری خانوادگی را تبیین می‌کنند. **نتیجه‌گیری و پیشنهاد:** حضور بیشتر خانواده‌ها در گردش‌های ساعتی، در پارک‌ها، کنار دریاها، مهمانی رفتن‌ها، افزایش تصمیم‌گیری فرزندان، انسجام خانوادگی را تقویت و به دنبال آن، میزان گردشگری خانوادگی نیز بیشتر شود. **نوآوری و اصالت:** به کارگیری نظریه انسجام خانواده و بررسی تأثیر انسجام خانواده در ابعاد: گردش‌های ساعتی خانوادگی، مهمانی‌های خانوادگی، نقش فرزندان در تصمیم‌گیری و بدرفتاری‌های والدین به هم بر گردشگری خانوادگی.

تاریخ دریافت:

۹ اسفند ۱۴۰۳

تاریخ پذیرش:

۱۰ اردیبهشت ۱۴۰۴

تاریخ انتشار:

۲۹ تیر ۱۴۰۴

کلیدواژه‌ها:

گردشگری خانوادگی، انسجام خانوادگی، دانش‌آموزان دختر، گردش ساعتی، مهمانی رفتن، تصمیم‌گیری فرزندان

* نویسنده مسئول: احمد رضایی

آدرس: دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران.

ایمیل: m.motevaliyan@umz.ac.ir

تلفن: ۰۱۱۳۵۳۰۲۶۱۸

۱ مقدمه

امروزه گردشگری به عنوان یک عامل مهم و تأثیرگذار در توسعه اقتصادی و اجتماعی در جوامع مختلف محسوب می‌شود (Salehei, Aflaki, Mousazadeh, & Zangiabadi, 2016: 303). در این رابطه گزارش‌ها نشان می‌دهد که صنعت گردشگری به عنوان سومین صنعت جهان بعد از نفت و خودرو، منبع مهم افزایش درآمد، رشد تولید، شغل و توسعه زیرساخت می‌باشد. به طوری که بررسی‌ها نشان می‌دهد که در سال ۲۰۱۷ یک میلیارد و ۳۲۳ میلیون سفر گردشگری انجام شده است و درآمد این سفرها نیز ۱/۲۳ تریلیون دلار بوده است (Hosseini Salehi, Fotros, Imani khoshkhoo, Sarlak, 2021:2). با این حال این درآمدها برای همه کشورها به یک میزان نیست؛ زیرا تنها ۴۵ کشور با توسعه انسانی عالی، سه چهارم مزایای گردشگری بین‌المللی را به خود اختصاص داده (Larson, & Urry, 2011:16)، و بقیه ۱۵۶ کشور (Kavandi, Kateb, 2021:61) تنها یک چهارم این منافع صنعت گردشگری را از آن خود کرده‌اند که کشور ما هم در میان همین ۱۵۶ کشور بوده و منفعت ناچیزی از این صنعت به دست آورده؛ حتی این منفعت کم نیز، در کشور ما روند نزولی دارد، به طوری که در سال ۲۰۲۰ تعداد ۱۵۴۹۵۷۱ نفر گردشگر خارجی به کشور آمده بودند، اما در سال ۲۰۲۱ این تعداد کمتر شده و به ۹۸۹۴۳۰ نفر کاهش یافت (Parliamentary Research Center, 2024:7).

این کاهش آمار گردشگری عجیب به نظر نمی‌رسد؛ زیرا گزارش‌ها نشان می‌دهد که در کشور ما به صنعت گردشگری توجهی نمی‌شود. عدم توجه به گردشگری در کشور به حدی است که نه تنها آمار مشخصی از میزان گردشگری خارجی نداریم، بلکه آمارهای بین‌المللی با آمارهای داخلی در این رابطه همخوانی نداشته و گزارش‌های بین‌المللی بیشتر از آمار نهادهای داخلی می‌باشد. ضمن اینکه که تا سال ۱۳۹۹، تفکیکی از افراد گردشگر و غیر گردشگر در

بین مسافران وارد شده به کشور صورت نگرفته بود (Parliamentary Research Center, 2024:7).

بی‌توجهی به گردشگری، خصوصاً گردشگری خارجی در کشور در حالی صورت می‌گیرد که بررسی‌ها نشان می‌دهد یک کشور افریقایی مانند تانزانیا، به اهمیت گردشگری خارجی پی برده و حتی به افزایش نسبت گردشگران خارجی به گردشگران داخلی همت گماشته و در این راستا روشی در پیش گرفته که در سال‌های ۲۰۱۸-۲۰۱۹، تعداد ۷۳۱۳۵۱ گردشگر بین‌المللی در مقایسه با ۴۶۴۹۳۳ نفر بومی از پارک‌های ملی بازدید به عمل آورند (Kara & Mkwizu, 2020:82). یعنی تقریباً دو برابر گردشگران داخلی، گردشگران خارجی دارد. درحالی که در ایران میزان گردشگران بین‌المللی روند نزولی به خود گرفته است.

یکی از انواع گردشگری‌ها، گردشگری خانوادگی است که به سفرهای فراغتی بیش از یک روز اعضای خانواده، با حضور حداقل یک کودک و یک بزرگسال تعریف می‌شود (Schänzel & Yeoman, 2014:344). این گردشگری ضمن اینکه از نظر انگیزه، به انواع مختلفی چون تفریحی، درمانی، زیارتی، آموزشی، دیدار با آشنایان، خرید، کسب و کار (Statistical Center of Iran, 2020) و حتی گردشگری عروسی (Bertella, 2015:4) تقسیم می‌شود، براساس شاخص‌های دیگری مانند زمان، مکان و وسیله گردشگری نیز تقسیم‌بندی می‌شود (Farajirad, & Aghajani, 2010:68)، و دامنه گسترده‌ای را شامل می‌گردد.

تحقیقات نشان داده که نهاد خانواده به عنوان یکی از نهادهای مهم اجتماعی، ضمن تأثیرگذاری بر جامعه، از مهم‌ترین منابع مصرف در جهان، از جمله گردشگری است (Mirtaghian Rudsari, Karoubi, Ghaderi, & Mohammadi, 2024:14). همچنین این نهاد بر رفتار گردشگری افراد نیز اثر دارد؛ به طوری که برخی از پژوهش‌ها رابطه معنی‌داری بین الگوهای ارتباطی اعضای خانواده و تصمیمات گردشگری را نشان داده‌اند (Li, Lin, &

کاهش می‌دهد که در سال ۱۳۹۷ تعداد گردشگری خانوادگی ۱۱۲۲۷۲۴۳۲ مورد بوده، ولی در سال ۱۳۹۸ کم‌تر شده و به تعداد ۱۰۲۲۶۱۲۸۴ رسیده است. همچنین، در سال ۱۳۹۶ تعداد خانواده‌هایی که به گردشگری رفته‌اند، ۶۸ درصد بوده، ولی این عدد در سال ۱۳۹۸ به ۶۶ درصد رسیده است (Statistical Center of Iran, 2024). این گزارش‌ها نشان از روند نزولی گردشگری خانوادگی در کشور دارد.

جدول ۱. تعداد سفرهای خانوارها در سال‌های ۱۳۹۶ الی ۱۳۹۸ (منبع: مرکز آمار ایران)

سال	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸
تعداد سفرها	۲۰۱/۳۹۵/۲۳۹	۲۱۱/۲۷۲/۳۴۲	۲۰۱/۱۶۲/۴۸۲

(Feng, 2023:130). با این حال، گزارش‌ها نشان می‌دهد که گردشگری خانواده نیز در کشور ما جایگاه خوبی ندارد؛ زیرا این نوع گردشگری در جهان مورد توجه قرار گرفته و در حال گسترش بوده (Oguchi & Miyakawa, 2022:1) و ۳۰ درصد از بازار سفرهای تفریحی را به خود اختصاص داده (Schanzel & Yeoman, 2015:141) و هم در کشورهای آسیایی افزایش داشته است (Latifpour, 2021:690) ولی در کشور ما روند

مالی، شرایط و انگیزه قوی برای گردشگری دارند، اما عواملی سبب می‌شود که افراد تمایل به گردشگری و مسافرت نداشته باشند (Ruan, Li, Zhang, & Liu, 2020). به‌عنوان مثال، می‌توان به اختلاف در خانواده‌ها اشاره نمود. به این صورت که در خانواده‌هایی که اختلاف نظر زیاد باشد، امکان تبادل نظر و هماهنگی برای گردشگری خانوادگی خیلی کم می‌شود، لذا میزان گردشگری این نوع خانواده‌ها نیز کم می‌شود. در این رابطه، برخی از پژوهش‌ها رابطه معنی‌داری بین الگوهای ارتباطی اعضای خانواده و تصمیمات گردشگری را نشان داده‌اند (Li, Lin, & Feng, 2023:130). بنابراین لازم است که نقش عوامل خانوادگی بر گردشگری خانواده نیز بررسی شود. در این راستا، تحقیق حاضر تلاش دارد تا تأثیر میزان انسجام خانواده‌ها را بر میزان گردشگری خانوادگی بررسی کند.

اهمیت گردشگری نیز از دیرباز مورد توجه افراد مختلف بوده است. در این رابطه حدود ششصد سال پیش، سعدی شیرازی چنین سروده است: بسیار سفر باید تا پخته شود خامی؛ صوفی نشود صافی تا در نکشد جامی (Saadi Shirazi, 1398:472). این سروده، اشاره به تأثیر مهم گردشگری بر فرد دارد. برخی تحقیقات نیز به

در بیان دلایل پایین‌بودن میزان گردشگری خانوادگی در کشور، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی به عواملی چون نداشتن وسیله نقلیه مناسب، کاهش سهم هزینه‌های سفر و گردشگری در خانواده، نبود امکانات برای سالمندان و معلولان، عدم حمایت از سفرهای گروهی، مشکلات مربوط به حمل‌ونقل، عدم سامان‌دهی تعطیلات رسمی و ظرفیت‌های قانونی استفاده نشده، اشاره کرده است (Shafia & Nikzad, 2024). در پژوهش دیگری نیز زیرساخت‌ها، خدمات رفاهی و بهداشتی، عوامل امنیتی، اقتصادی، آلودگی محیط زیستی و عوامل فرهنگی-اجتماعی به‌عنوان عوامل مؤثر بر میزان این گردشگری گزارش شده است (Bahmani, 2019:202). برخی نیز به انگیزه افراد برای گردشگری پرداختند و اشاره داشتند که میزان و نوع انگیزه گردشگران بر میزان گردشگری آنان تأثیر دارد (Kara & Mkwizu, 2020:82).

با اینکه در گزارش‌های گذشته به عوامل مختلف تأثیرگذار بر میزان گردشگری خانوادگی مانند عوامل مالی، خدماتی و انگیزه‌ها اشاره شده است، اما باید توجه داشت که وجود عواملی مانند شرایط مالی یا خدماتی و یا انگیزه، برای گردشگری کافی نیست؛ زیرا در شرایطی می‌بینیم افرادی هستند که امکانات

(Karoubi, Ghaderi, & Mohammadi, 1403:13) به‌طورکلی باید اشاره نمود که گردشگری خانوادگی کمتر مورد توجه بوده (Tseng, Chien, & Shen, 2023:35) و تلاش‌های علمی در این زمینه همچنان فاقد عمق و وسعت است (Li, Lehto, & Li, 2020:14). بنابراین ضرورت دارد که تأثیر انسجام خانوادگی بر میزان گردشگری در خانواده‌ها مورد بررسی قرار گیرد.

۲ ادبیات پژوهش

۲.۱ تعریف مفاهیم

برای گردشگری خانوادگی تعاریف مختلفی بیان شده است. بدین صورت که گروهی گردشگری خانوادگی را سفری تفریحی و خانوادگی می‌دانند که افراد حداقل چهار شب از خانه دور باشند (World Tourism Organization, 2008:27) همان‌طورکه در سطور بالاتر اشاره شد، محققان دیگری نیز گردشگری خانوادگی را سفرهای فراغتی بیش از یک روز توسط یک گروه از خانواده تعریف می‌کنند (Schänzel & Yeoman, 2014:344). برخی دیگر از پژوهشگران هم گردشگر را کسی می‌دانند که به قصد تفریح و سرگرمی، تجارت و دیدار خویشان، به‌طور موقت، نه دایم، در زمانی نه کمتر از یک روز و نه بیش از یک سال، به مکانی خارج از حوزه زندگی و کاری خود سفر می‌کند (Cooper, Fletcher, Tavalayi, 2007:18)؛ بنابراین می‌توان گفت که اگر همین رفتار همراه با سایر اعضای خانواده باشد، گردشگری خانوادگی نامیده می‌شود.

انسجام در خانواده نیز به پیوند عاطفی اعضای خانواده با یکدیگر تعریف شده و به رفتارهایی مانند روابط عاطفی، ائتلاف‌ها، تصمیم‌گیری‌های مشترک، علایق و تفریحات اشاره دارد (Olson, 2000:145). تحقیقات نشان می‌دهد انسجام خانوادگی با تأثیر بر رفتار اعضای خانواده، تک‌روی‌ها و رفتارهای اختلاف‌آمیز را در خانواده کمتر می‌کند؛ زیرا انسجام سبب کم‌شدن تضادها شده و کم‌شدن تعارض نیز

جنبه‌های دیگر مفیدبودن گردشگری پرداخته‌اند. مثلاً تحقیقی نشان می‌دهد، افرادی که به گردشگری می‌روند در زندگی و محل کار، عملکرد بهتری دارند (Miyakawa, Kawakubo, & Oguchi, 2019:436).

گردشگری خانواده نیز به دلیل مزایایی که دارد (Heike, & Schänzel, 2015:143) از اهمیت خاصی برخوردار است. گردشگری خانوادگی مزایای چندگانه دارد؛ یعنی هم سبب جداسدن از دنیای شلوغ ما می‌شود و هم به حفظ خانه و خانواده کمک می‌کند و هم بازار مهمی برای صنعت گردشگری است (Mirtaghian Rudsari, Karoubi, Ghaderi, & Mohammadi, 1403:13). پژوهش‌های دیگر نیز نشان می‌دهند که گردشگری خانواده سبب رشد و پویایی خانواده شده و بر سلامت روانی، مهارت اعضا و رشد شخصیت کودکان تأثیرگذار بوده و سبب خوشی، لذت روحی و جسمی بیشتر خانواده (Latifpour Golandam, 2021: 690-95) و تقویت پیوندهای عاطفی اعضای خانواده می‌شود (Lima, Eusébio, & Varum, 2023:277). علاوه بر این سبب رفاه بیشتر والدین، افزایش مهارت‌های مختلف کودکان (Miyakawa & Oguchi, 2022:1)، آرامش بیشتر اعضای خانواده، افزایش یادگیری و تجربه بیشتر برای فرزندان (Xinran, Xiaoxiao, Hanliang, & Lingqiang, 2013:301)، کیفیت بیشتر زندگی و سلامت اجتماعی- فرهنگی خانواده (Pirmohammadzadeh, Kamyabi, 2020:144)؛ Zandmoghdam, & (2020) می‌گردد. سرانجام اینکه، گردشگری خانوادگی سبب می‌شود که کودکان با گردشگری آشنا شده و در آینده نیز گردشگری آنان بیشتر شود (Hu, Li, & Pang, 2023:1)؛ و حتی بر کیفیت گردشگری آینده آنان نیز تأثیر می‌گذارد (Deleka & Stecko, 2020:45).

با توجه به مهم‌بودن گردشگری خانواده، این نوع گردشگری در غرب یک اولویت بوده و برای آن آینده پژوهشی نیز در نظر گرفته شده است، ولی در ایران هیچ هدایت‌گری ندارد (Mirtaghian Rudsari, 2020).

سازگاری اعضای خانواده اشاره دارد (Foolad, Lotfian & Fouladchang, 2002) و یا بر نقش (Jones & Prinz, 2005; 2009) شرایط خانواده و همکاری اعضای آن اشاره دارند (Torres & Solberg, 2001; Tajali & Ardalan). این نوع تحقیقات نیز هرچند مستقیم به رابطه انسجام خانواده و میزان گردشگری اشاره نکردند، اما می‌توان گفت که انسجام در خانواده به-عنوان یک الگوی ارتباطی، با گردشگری خانوادگی که نوعی سازگاری را در خانواده نشان می‌دهد، رابطه دارد.

در تحقیقات خارجی نیز، بررسی رابطه بین انسجام خانوادگی و میزان گردشگری خانوادگی به-طور دقیق مورد توجه و مطالعه قرار نگرفته است. در نگاه و اندیشه اکثر محققان و نظریه‌پردازان گردشگری، انگیزه گردشگری به‌عنوان یکی از موضوعات مهم و مورد توجه در گردشگری محسوب می‌شود، لذا بیشتر گزارش‌ها و تحقیقات آنان در خصوص میزان گردشگری، به عواملی مانند انگیزه‌های کیش و فشار در میزان گردشگری مربوط می‌شود (Kara & Mkwizu, 2020:81-3).

با این حال با مراجعه به برخی از تحقیقات می‌توان برداشتی از وجود رابطه بین شرایط خانواده و میزان گردشگری را مشاهده نمود. در این رابطه می‌توان به تحقیقی اشاره نمود که در آن مشخص شد رابطه معناداری بین گردشگری در گذشته با والدین و کیفیت گردشگری فعلی در میان دانشجویان وجود دارد (Deleka & Stecko, 2020:45). هرچند این تحقیق به‌طور مستقیم به موضوع رابطه انسجام خانواده و میزان گردشگری نپرداخته است، ولی اشاره به نقش خانواده و شرایط خانوادگی بر گردشگری و کیفیت آن دارد.

همچنین پژوهشی دیگر در بین ۵۷۶ نفر از کارگران در کشور چین و با استفاده از تئوری ناهماهنگی شناختی و برای یافتن پاسخ به این پرسش انجام شد که آیا تعارضات کار و خانواده می‌تواند قصد یک خانواده برای گردشگری را تقویت

پشتیبانی اعضای خانواده از یکدیگر را بیشتر کرده و لذا رفتار تکراری نیز در خانواده کم می‌شود (Khanmohammadi Majandehi, 2020:81)؛ و امکان دارد گردشگری خانوادگی نیز بیشتر شود.

۲٫۲ پیشینه داخلی و خارجی

در موضوع بررسی تأثیر انسجام خانوادگی بر میزان گردشگری خانوادگی در داخل کشور تحقیقات خیلی کمی انجام شده است و این تحقیقات نیز دقیقاً این موضوع را بررسی نکرده‌اند، بلکه تنها اشاره کلی به رابطه شرایط خانوادگی و گردشگری داشته‌اند که از درون این گزارش‌ها می‌توان رد پایی از رابطه انسجام خانوادگی و میزان گردشگری را مشاهده نمود. مثلاً حسینی و اخلاقی در تحقیق خود گزارش دادند که بین سن، تحصیلات، شغل، تعداد فرزندان، مجرد یا متأهل، بیهودن با میزان هزینه‌کرد در گردشگری رابطه وجود دارد. همچنین به این موضوع پرداختند که سفرهای تفریحی هزینه بیشتری دارد و فرزندان کوچک‌تر به فست‌فودها علاقه دارند که این موضوعات در هزینه سفر و میزان گردشگری تأثیر دارد. علاوه بر این اشاره داشتند که وضعیت سلامتی با مشارکت در گردشگری رابطه دارد. سرانجام گزارش دادند که تعداد کودکان و نوزادان، سن سرپرست با تمایل به گردشگری نیز رابطه دارد (Hosseini & Akhlaghi, 2022:91-97).

دسته دیگری از تحقیقات نیز وجود دارد که به رابطه بین میزان انسجام در خانواده و میزان مشارکت اعضای آن در خانواده پرداخته‌اند (Beygi, Rezaee, Mohamadifar, Najafi, 2016). از این نوع گزارش‌ها نیز می‌توان برداشت نمود که چون انسجام با میزان مشارکت در خانواده رابطه دارد، پس می‌توان این نتایج را تعمیم داد و بیان نمود که انسجام خانواده سبب گردشگری بیشتر نیز خواهد شد؛ زیرا میزان انجام کارهای مشارکتی در خانواده، میزان گردشگری خانوادگی را نیز در بر می‌گیرد.

پژوهش‌های دیگری نیز انجام شده است که به وجود روابط بین الگوهای ارتباطی خانوادگی با

سرانجام اینکه تحقیقاتی نیز به شیوه تصمیم-گیری در خانواده‌ها اشاره دارند (Kang, Hsu, & Wolfe, 2003:450-456)؛ که نوع تصمیم‌گیری‌ها نیز می‌تواند بر میزان گردشگری خانواده تأثیر داشته باشد.

در جمع‌بندی ادبیات تحقیق می‌توان اشاره نمود که هرچند در پژوهش‌های داخل و خارج از کشور، اشاراتی به رابطه شرایط و عوامل خانواده و میزان گردشگری آنان شده است، ولی تأثیر انسجام خانواده و ابعاد آن بر میزان گردشگری به‌طور مستقل مورد بررسی و مطالعه قرار نگرفته است که تلاش می‌شود در تحقیق حاضر به آن پرداخته شود.

۲،۳ دیدگاه‌ها و چهارچوب نظری تحقیق

دیدگاه‌های نظری مختلفی را می‌توان یافت که می‌تواند به تبیین نقش انسجام خانواده بر رفتار گردشگری افراد بپردازد. در این رابطه برخی با یک نگاه کلی، عوامل تأثیرگذار بر رفتار گردشگری افراد را به چهار دسته ۱-اقتصادی، ۲-اجتماعی-جمعیت-شناختی، ۳-عوامل مرتبط با سفر (مدت سفر، حمل-ونقل، تجربه سفر...)، و ۴-عوامل روان‌شناختی (انگیزه، اهمیت، نگرش) تقسیم می‌کنند و برخی نیز به تقسیم‌بندی سه‌گانه: ۱-عوامل فردی مربوط به ویژگی‌های فرد مانند شخصیت، اعتقادات، شیوه زندگی، نگرش، ۲-عوامل اجتماعی مانند فرهنگ، طبقه، خانواده و گروه مرجع و ۳-عوامل محیطی اشاره دارند (Akhlaghi & Hossein, 2022: 93-4). در هر دو تقسیم‌بندی سه یا چهارگانه، انسجام خانواده ناشی از این سه یا چهار عوامل دانسته شده که نتیجه این انسجام نیز می‌تواند گردشگری بیشتر خانوادگی اعضای خانواده باشد.

در نظریه رضایت از زندگی نیز رضایت از زندگی اعضای خانواده، سبب رفتارهایی چون گردشگری بیشتر خانوادگی می‌شود. در این دیدگاه، اینگلهارت (Inglehart) رضایت از زندگی را بیان‌گر نگاه فرد به جهان زندگی خود می‌داند و معتقد است که داشتن

یا تضعیف کند؟ نتایج تحقیقات آنان نشان داد که عواملی مانند احساس گناه، استرس و درگیری خانواده، ارزش‌های فردی و خانوادگی می‌توانند بر تصمیم‌گیری و فعالیت‌های گردشگری تأثیرگذار باشد (Ruan, Li, Zhang, & Liu, 2020) که این نتیجه به نوعی به رابطه خانواده و میزان گردشگری اشاره دارد.

در تحقیق دیگری نیز محققان گزارش دادند که نیازهای افراد با گردشگری رابطه معنی‌داری دارد؛ یعنی افراد احساس نیاز می‌کنند که به گردشگری بروند یا نروند. با این حال معتقدند که شرایط دیگری (مانند خانواده) نیز در گردشگری (مانند: تعیین مکان، زمان، شیوه تصمیم‌گیری آن، مدت و وسیله گردشگری) دخالت دارد که این نتیجه اشاره به رابطه خانواده و گردشگری دارد. همچنین چون این تحقیق نشان می‌دهد که سن افراد، جنسیت، درآمد خانواده، بعد خانواده به‌عنوان عوامل دموگرافیک به‌طور معنی‌داری با گردشگری و میزان گردشگری مربوط بوده و بر آن تأثیر دارد (Kara & Mkwizu, 2020:82)، رد پای رابطه خانواده و گردشگری را با خود دارد.

در تحقیق دیگر در بین خانواده‌های تایوانی نیز مشخص شد که سنین کودکان، انگیزه‌های سفر، تصمیم‌گیری‌ها، فعالیت‌های گردشگری، طول سفر و ایمنی و بهداشت، با مکان‌های گردشگری رابطه دارد (Tseng, Chien, & Shen, 2023:35). به عبارت دیگر، این عوامل فردی و خانوادگی، بر مکان‌ها و تعداد دفعاتی که به این مکان‌های گردشگری می‌روند، می‌تواند تأثیر داشته باشد. پژوهش دیگر که نشان می‌دهد دانش گردشگری کودکان با تصمیم‌گیری کودکان در گردشگری رابطه دارد (Li, Feng & Lin, 2023:130)، نیز به نوعی به نقش خانواده بر گردشگری اشاره دارد؛ زیرا در برخی از خانواده‌ها شرایط به گونه‌ای است که کودکان دانش و آگاهی بیشتری از گردشگری و مکان‌های آن داشته، لذا میزان گردشگری آنان نیز می‌تواند به علت داشتن همین دانش‌ها، بیشتر شود.

مشکلات موجود، احساس نزدیکی به یکدیگر و سهیم‌بودن در تجربه‌ها می‌باشد (Nazaré, Beygi, Fonseca, & Gameiro, 2011:131; Rezaee, Mohamadifar, & Najafi, 2016:53). تحقیقات نیز نشان داده است که صمیمیت با کم-شدن تضاد در خانواده رابطه دارد (Sandhya, 2009). پس می‌توان گفت که با وجود صمیمیت بیشتر در خانواده، امکان دارد که توافق برای گردشگری خانوادگی نیز بیشتر شود.

پژوهش‌گرانی نیز از مفهومی دیگر که به انسجام نزدیک است، استفاده کرده‌اند. آنان عنوان "روح نزدیک بودن" (Closeness) در خانواده را به کار برده‌اند و معتقدند که این مفهوم بر رفتار اعضای خانواده تأثیر دارد. در اندیشه آنان، اگر "روح نزدیک بودن" که با مفاهیمی مانند احساس ما (We-feeling)، یا جو عاطفی (Emotional climate) نیز نزدیک است، در خانواده‌ها بیشتر باشد، تمایل اعضا به ماندن در کنار هم زیاد می‌شود (Karimi, 2024:74). لذا می‌توان گفت، تمایل آنان به گردشگری خانوادگی که نوعی بودن در کنار هم می‌باشد، بیشتر می‌شود.

السون (Olson) نیز در مدل خود که بر اساس نظریه سیستمی تنظیم شده است، اشاره می‌کند که در خانواده‌ها دو بعد از انسجام وجود دارد: ۱- انسجام خانواده (Family cohesion) و ۲-انعطاف خانواده (Family flexibility). انسجام به مواردی مانند روابط عاطفی یا تعامل خانوادگی مربوط می‌شود. به عبارت دیگر، انسجام خانواده به‌عنوان پیوند عاطفی که اعضای خانواده با یکدیگر دارند، تعریف می‌شود. کار انسجام این است که چگونه سیستم‌های خانواده، جدایی اعضای خود را در مقابل با هم بودن متعادل می‌کنند. انعطاف نیز به مواردی مانند میزان تغییر نقش یا قوانین اشاره دارد. به عبارت دیگر، انعطاف‌پذیری خانواده، به میزان تغییر در رهبری، روابط، نقش و قوانین اشاره دارد و با مفاهیم خاص شامل رهبری (کنترل، انضباط)، سبک‌های مذاکره، روابط نقش و قوانین در رابطه

رضایت از زندگی بیشتر، سبب رفتار خاصی از فرد می‌شود. مثلاً داشتن سطح بالای رضایت از زندگی، سطح پایینی از انزوای اجتماعی و بی‌هنجاری را به دنبال دارد (Nazari & Mokhtari, 2002:146). به عبارت دیگر، زمانی که خانواده، به خاطر شرایط خوب در زمینه‌هایی چون اقتصادی یا خانوادگی، در رضایت از زندگی بالایی قرار گیرد، این رضایت، اعتماد، حمایت از نظم و مشارکت خانوادگی را به دنبال دارد (Inglehart, 1970:44) که مشارکت در گردشگری خانوادگی، می‌تواند یکی از این مشارکت‌ها باشد.

محققان دیگری نیز به عوامل الگوهای ارتباطی خانوادگی اشاره می‌کنند و معتقدند که الگوهای ارتباطی در خانواده که همان شیوه تعامل اعضای خانواده برای رسیدن به تصمیم مشترک (مانند گردشگری خانوادگی) می‌باشد؛ دو بعد اصلی دارد که عبارت‌اند از: ۱- جهت‌گیری گفت‌وشنود (Conversation Orientation) و ۲- جهت‌گیری هم‌نوایی (Conformity Orientation). جهت‌گیری گفت‌وشنود، به میزانی از شرایط گفته می‌شود که اعضای خانواده آماده می‌کنند تا همه تشویق شوند در تعاملات و تبادل نظر درباره موضوعات مختلف، بدون محدودیت شرکت کنند. جهت‌گیری هم‌نوایی نیز به میزانی که خانواده شرایط همسان برای نگرش‌ها، ارزش‌ها و اجتناب از تعارض و وابستگی متقابل را به وجود می‌آورد، گفته می‌شود (Fitzpatrick, 2004:173). در این نگاه، این دو عامل سبب رسیدن به تصمیم مشترک برای امور مختلف زندگی خانوادگی، از جمله میزان گردشگری خانوادگی می‌باشد.

برخی محققان نیز بر تأثیر نقش صمیمیت بر تصمیم‌گیری اشاره دارند (Nazaré, Fonseca, & Gameiro, 2011,140). از نگاه آنان، صمیمیت از عوامل مهم و تعیین‌کننده نوع رفتار افراد در خانواده می‌باشد که در طول زمان ایجاد می‌شود. آنان معتقدند که صمیمیت توانایی همسران (یا سایر اعضای یک خانواده) برای ارتباط با همدیگر، رفع

براساس این نظریه، هالستد و همکاران (Halstead, Thomas, & Lorna, 2014:248) در یک مدل که در زیر نمایش داده شده، نشان دادند که هرچه انسجام بیشتری در خانواده وجود داشته باشد، انطباق آنان نیز بالاتر می‌رود:

است (Olson, 2000:145-147). تمرکز انعطاف-پذیری بر این است که چگونه سیستم‌ها بین ثبات در مقابل تغییر تعادل ایجاد می‌کنند.

براساس نظریهٔ السون، انسجام خانوادگی با انعطاف خانوادگی رابطه دارد (Olson, 2011:76).

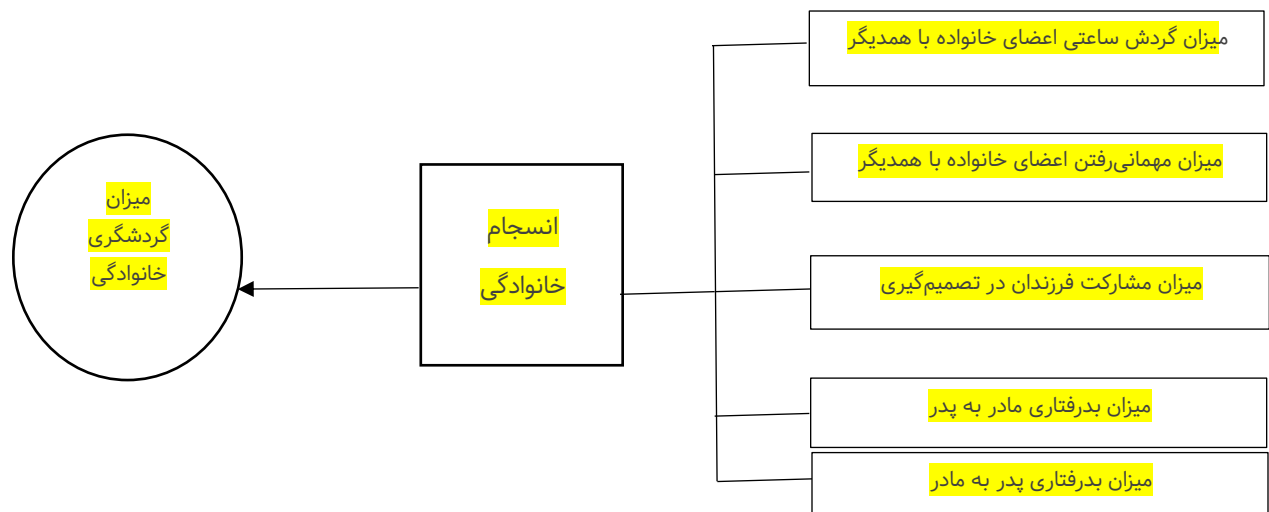
شکل ۱. پیوستگی انسجام و انعطاف‌پذیری خانواده (Halstead, Thomas, & Lorna, 2014: 248)

بیشتری از خود نشان می‌دهند و تلاش می‌کنند در این گردشگری‌ها حضور یابند که نتیجهٔ آن، انجام بیشتر گردشگری خانوادگی می‌باشد.

۲٫۴ مدل نظری و فرضیات تحقیق

بر اساس چهارچوب نظری به کار گرفته شده، مدل زیر تهیه شده است:

با توجه به نظریات بیان‌شده، به نظر می‌رسد برای چهارچوب نظری تحقیق حاضر، نظریهٔ السون مناسب‌تر باشد؛ لذا از این نظریه استفاده شده است. براساس این نظریه، هرچه انسجام خانوادگی بیشتر باشد، میزان انعطاف خانوادگی نیز بیشتر است. بنابراین، در خانواده‌هایی که انسجام خانوادگی بالاتری دارند، اعضای خانواده در برنامه‌ریزی‌هایی مانند گردشگری خانوادگی انعطاف

شکل ۲. مدل نظری تحقیق

تحقیق، از دانش‌آموزان خواستند تا به پرسش‌نامه پاسخ دهند.

برای سنجش میزان گردشگری، با استفاده از تعاریف صاحب‌نظران که گردشگری را به سفرهای بیش از یک روز اعلام نموده‌اند (Tavalayi, 2007:18; Cooper, Fletcher, Gilbert, & Wanhill, 2000:9)؛ از پاسخ‌گویان سه پرسش زیر به عمل آمد تا میزان گردشگری خانوادگی آنان مشخص شود:

- ۱- در سال چند بار خانوادگی به گردش یا مسافرت‌های یک‌روزه یا دو روزه می‌روید؟
- ۲- در سال چند بار خانوادگی به گردش یا مسافرت‌های سه‌روزه یا چهار روزه می‌روید؟
- ۳- در سال چند بار خانوادگی به گردش یا مسافرت‌های بیش از چهار روز می‌روید؟

از آنجایی که مقیاس‌های اندازه‌گیری میزان انسجام خانواده که در پژوهش‌های گذشته به-کاررفته است، برخی ۴۰ گویه‌ای (FACES-III)، یا برخی مانند مقیاس سامانی (Samani, 2002)، ۲۸ گویه‌ای، بوده و تعداد گویه آن زیاد می‌باشد، در تحقیق حاضر، از مقیاس محقق‌ساخته ۱۲ گویه‌ای استفاده شده است. به این صورت که بر اساس تعریفی که پیوند عاطفی، ائتلاف‌ها، تصمیم‌گیری‌های مشترک، علایق و تفریح‌ها را ابعاد انسجام خانوادگی می‌نامد (Olson, 2000:145)، با مشورت-گرفتن از متخصصان، رفتارهای گردش ساعتی اعضای خانواده با همدیگر (۲ گویه)، مهمانی‌رفتن اعضای خانواده با همدیگر (۲ گویه)، مشارکت دادن فرزندان در تصمیم‌گیری (۲ گویه)، بدرفتاری نکردن پدر به مادر (۳ گویه)، و بدرفتاری نکردن مادر به پدر (۳ گویه)، به‌عنوان پنج بعد انسجام خانوادگی در نظر گرفته شد که اعتبار و پایایی آن نیز مورد تأیید قرار گرفت که در بخش یافته‌ها گزارش شده است.

برای تجزیه و تحلیل نیز ابتدا با استفاده از نرم-افزار اس پی اس اس، مباحث توصیفی گزارش و سپس به علت نرمال نبودن داده‌ها، با استفاده از

بر اساس مدل فوق، سؤالات زیر مطرح شده است:

- ۱- آیا میزان گردش ساعتی اعضای خانواده با همدیگر، بر میزان گردشگری خانوادگی تأثیر دارد؟
- ۲- آیا میزان مهمانی‌رفتن اعضای خانواده با همدیگر، بر میزان گردشگری خانوادگی تأثیر دارد؟
- ۳- آیا میزان مشارکت فرزندان در تصمیم‌گیری، بر میزان گردشگری خانوادگی تأثیر دارد؟
- ۴- آیا میزان بدرفتاری مادر به پدر، بر میزان گردشگری خانوادگی تأثیر دارد؟
- ۵- آیا میزان بدرفتاری پدر به مادر، بر میزان گردشگری خانوادگی تأثیر دارد؟

۳ روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از جهت هدف، کاربردی و از جهت ماهیت تحلیلی می‌باشد. همچنین نوع تحقیق کمی و روش آن پیمایشی و از جهت زمانی نیز مقطعی است. جامعه آماری تحقیق ۶۰۰۰ نفر از دانش‌آموزان دختر ۲۰ دبیرستان متوسطه اول منطقه شهری بابل می‌باشند. با توجه به بهره‌بردن پژوهش‌گران از جدول استاندارد برای برآورد نمونه‌های آماری (Krejcie & Morgan, 1970)، در این پژوهش نیز با استفاده از این جدول، ۳۹۰ نفر به‌عنوان نمونه آماری تعیین و بر اساس انتخاب تصادفی، سیزده کلاس (سی نفره) هشتم و نهم از سه مدرسه انتخاب و داده‌ها از بین این سیزده کلاس جمع‌آوری شد. در پایان هشت پرسش‌نامه به خاطر مخدوش بودن و قابل استفاده نبودن کنار گذاشته شد و ۳۸۲ پرسش‌نامه برای تجزیه و تحلیل مورد استفاده قرار گرفت.

شیوه جمع‌آوری داده‌ها به این صورت بود که پس از مشخص شدن مدارس مورد مطالعه و تعداد کلاس‌ها، محقق یا همکار او با مراجعه به سه مدرسه انتخاب شده، با هماهنگی مدیران، در کلاس‌های مشخص شده حضور یافته و با توضیح دادن اهداف

دو روزه، سه یا چهار روزه و یا بیش از چهار روزه توصیف شد. همچنین ابعاد مختلف میزان انسجام اجتماعی مانند: میزان رفتن خانوادگی به کنار دریا، پارک، مهمانی، نقش فرزندان در تصمیم‌گیری و میزان بدرفتاری والدین به یکدیگر توصیف گزارش شد.

نرم‌افزار پی ال اس، بخش‌های تبیینی گزارش شد و در پایان بحث و نتیجه‌گیری به عمل آمد.

۴ یافته‌ها و بحث

۴/۱ نتایج توصیفی

در این بخش نتایج مربوط به ابعاد مختلف میزان گردشگری خانوادگی، مانند: میزان گردشگری یک یا

جدول ۲. جزئیات میزان گردشگری خانوادگی در بین پاسخ‌گویان

دفعات رفتن به گردشگری خانواده	میزان گردشگری خانوادگی					
	گردش یا مسافرت خانوادگی‌های بیش از چهار روزه در سال		گردش یا مسافرت‌های خانوادگی سه روزه یا چهار روزه در سال		گردش یا مسافرت‌های خانوادگی یک‌روزه یا دو روزه در سال	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
اصلاً	۱۲۳	۳۲/۲	۹۳	۲۴/۳	۶۰	۱۵/۷
۱ تا ۲ بار	۱۶۸	۴۴/۰	۱۵۹	۴۱/۶	۱۵۰	۳۹/۳
۳ تا ۴ بار	۳۶	۹/۴	۷۲	۱۸/۸	۸۸	۲۳/۲
۵ تا ۶ بار	۱۵	۳/۹	۲۸	۷/۳	۳۵	۹/۲
بیش از ۶ بار	۱۲	۳/۱	۱۸	۴/۷	۴۱	۱۰/۷
جمع	۳۵۴	۹۲/۷	۳۷۰	۹۶/۹	۳۷۴	۹۷/۹
بدون پاسخ	۲۸	۷/۳	۱۲	۳/۱	۸	۲/۱
جمع کل	۳۸۲	۱۰۰/۰	۳۸۲	۱۰۰/۰	۳۸۲	۱۰۰/۰

براساس این جدول و از تجمیع داده‌ها مشخص شد که ۸۴/۳ درصد از پاسخ‌گویان، سالانه به گردشگری خانوادگی یک یا دو روزه رفته‌اند، ۷۵/۷ درصد نیز گردشگری خانوادگی سه یا چهار روزه رفته‌اند و ۷۱/۸ درصد نیز گردشگری خانوادگی بیش از چهار روز داشتند.

کم‌ترین گردشگری خانوادگی مربوط به گردشگری بیش از چهار روز، آن هم بیش از ۶ بار در سال بود که ۳/۱ درصد از خانواده‌های پاسخ‌گویان به آن اقدام نمودند. بعد از آن نیز کم‌ترین گردشگری، ۵ یا ۶ بار در سال برای گردشگری بیش از چهار روز بوده است (۳/۹ درصد).

همچنین ۶۰/۴ درصد از خانواده‌ها از ۱ روز تا ۴ روز به گردشگری خانوادگی سه یا چهار روزه رفته‌اند. گردشگری خانوادگی بیش از شش بار، بیشتر از

همان‌طورکه جدول شماره ۲ نشان می‌دهد، ۱۵/۷ درصد از پاسخ‌گویان در طول یک سال اصلاً به گردشگری خانوادگی یک یا دو روزه نرفتند. همچنین ۲۴/۳ درصد نیز در طول یک سال اصلاً به گردشگری خانوادگی سه یا چهار روزه نرفتند و ۳۲/۲ درصد نیز در طول یک سال اصلاً در گردشگری خانوادگی بیش از چهار روز حضور نداشتند. براساس این جدول، بیشترین درصد گردشگری خانوادگی مربوط به گردشگری خانوادگی بیش از چهار روز، آن هم ۱ یا ۲ بار در سال بود که ۴۴ درصد از خانواده‌ها به آن اقدام نمودند. پس از آن، گردشگری خانوادگی سه یا چهار روزه بود، آن هم ۱ یا ۲ بار در سال بود که ۴۱/۶ درصد از خانواده‌ها آن را انجام دادند. بعد از آن هم گردشگری خانوادگی یک یا دو روزه بود که آن هم ۱ یا ۲ بار در سال بوده که ۳۹/۳ درصد از خانواده‌ها آن را انجام دادند.

همه، برای گردشگری یک یا دو روزه اتفاق افتاده است (۱۰/۷ درصد).

جدول ۳. جزئیات میزان گردش‌های ساعتی خانوادگی و مهمانی خانوادگی رفتن خانواده‌های پاسخ‌گویان

تعداد	میزان گردش‌های خانوادگی				میزان مهمانی رفتن خانوادگی			
	میزان رفتن خانوادگی به پارک در سال		میزان رفتن خانوادگی به کنار دریا در سال		میزان مهمانی رفتن به منزل بستگان در سال		میزان مهمانی رفتن به منزل دوستان در سال	
	فرآوانی	درصد	فرآوانی	درصد	فرآوانی	درصد	فرآوانی	درصد
اصلاً	۴۱	۱۰/۷	۳۵	۹/۲	۱۷	۴/۵	۷۸	۲۰/۴
۱ تا ۲ بار	۱۱۹	۳۱/۲	۱۴۲	۳۷/۲	۴۲	۱۱/۰	۹۸	۲۵/۷
۳ تا ۴ بار	۸۹	۲۳/۳	۸۸	۲۳/۰	۷۳	۱۹/۱	۷۴	۱۹/۴
۵ تا ۶ بار	۴۰	۱۰/۵	۴۵	۱۱/۸	۵۸	۱۵/۲	۳۵	۹/۲
بیش از ۶ بار	۸۹	۲۳/۳	۶۴	۱۶/۸	۱۸۴	۴۸/۲	۷۸	۲۰/۴
جمع	۳۷۸	۹۹/۰	۳۷۵	۹۷/۹	۳۷۴	۹۷/۹	۳۶۳	۹۵/۰
بدون پاسخ	۴	۱/۰	۸	۲/۱	۸	۲/۱	۱۹	۵/۰
جمع کل	۳۸۲	۱۰۰/۰	۳۸۲	۱۰۰/۰	۳۸۲	۱۰۰/۰	۳۸۲	۱۰۰/۰

اصلاً برای مهمانی منزل دوستان پدر یا مادر نرفتند، اما ۲۵/۷ درصد سالی ۱ یا ۲ بار رفته بودند.

نتایج نشان می‌دهد که ۹ درصد خانواده‌ها با وجود سکونت در شهر بابل که نزدیک دریای خزر می‌باشد، در طول یک سال به ساحل دریا نرفته‌اند. همچنین مشخص شد خانواده‌ها بیشتر مهمانی به منزل بستگان می‌روند و کمتر به منزل دوستان برای مهمانی می‌روند.

بر اساس جدول شماره ۳، ۱۰/۷ درصد اصلاً خانوادگی به پارک نرفته‌اند، ولی ۳۱/۲ درصد، ۱ یا ۲ بار در سال رفته‌اند. ۹/۲ درصد نیز اصلاً خانوادگی به کنار دریا نرفته‌اند، ولی ۳۷/۲ درصد ۱ یا ۲ بار در سال به کنار دریا رفته‌اند. ۴/۵ درصد نیز اصلاً برای مهمانی منزل به فامیل‌های دور و نزدیک نرفتند، اما ۴۸/۲ درصد بیش از ۶ بار برای مهمانی منزل به فامیل‌های دور و نزدیک رفتند. همچنین ۲۰/۴ درصد

جدول ۴. جزئیات میزان تصمیم‌گیری فرزندان در خانواده‌های پاسخ‌گویان

میزان تصمیم‌گیری	میزان مشارکت فرزندان در تصمیم‌گیری			
	در خانواده‌ها ما بیشتر تصمیمات را فرزندان می‌گیرند.		در خانواده‌ها ما تصمیمات نهایی را فرزندان می‌گیرند.	
	فراوانی	درصد	فراوانی	درصد
همیشه	۱۶	۴/۲	۱۴	۳/۷
بیشتر اوقات	۳۲	۸/۴	۲۳	۶/۰
گاهی اوقات	۱۱۹	۳۱/۲	۱۰۶	۲۷/۷
به ندرت	۱۱۹	۳۱/۲	۱۰۳	۲۷/۰
اصلاً	۳۸	۲۱/۷	۱۱۶	۳۰/۴
جمع	۳۶۹	۹۶/۶	۳۶۲	۹۴/۸
بدون پاسخ	۱۳	۳/۴	۲۰	۵/۲
جمع کل	۳۸۲	۱۰۰/۰	۳۸۲	۱۰۰/۰

ندرت تصمیمات نهایی را در خانواده گرفته‌اند. ۳۰/۴ درصد نیز اعلام کردند که اصلاً تصمیم نهایی را فرزندان نگرفته‌اند. براساس این گزارش، بیشتر تصمیم‌گیری‌ها در خانواده‌ها با والدین بود.

براساس جدول شماره ۴، در ۹/۷ درصد از خانواده‌ها، فرزندان همیشه یا بیشتر اوقات تصمیمات نهایی را در خانواده گرفته‌اند. ۵۴/۷ درصد نیز گزارش دادند که فرزندان گاهی اوقات و یا به-

جدول ۵. میزان بدرفتاری والدین به هم در خانواده‌های پاسخ‌گویان

دفعات بدرفتاری در شش ماه گذشته	میزان بدرفتاری والدین به همدیگر					
	بدرفتاری پدر به مادر			بدرفتاری مادر به پدر		
	لج مادر را درآوردن	فریاد پدر بر مادر	توهین پدر به مادر	لج پدر را درآوردن	فریاد مادر بر پدر	توهین مادر به پدر
	درصد	درصد	درصد	درصد	درصد	درصد
اصلاً	۵۸/۶	۶۲/۰	۶۲/۶	۶۳/۶	۶۳/۹	۶۵/۷
۱ تا ۲ بار	۱۸/۸	۲۰/۲	۱۸/۸	۱۵/۴	۱۹/۱	۱۷/۳
۳ تا ۴ بار	۷/۳	۷/۳	۶/۰	۶/۵	۴/۵	۵/۵
۵ تا ۶ بار	۳/۷	۱/۰	۱/۶	۲/۹	۱/۸	۲/۹
بیش از ۶ بار	۸/۹	۷/۱	۸/۹	۷/۳	۷/۳	۶/۵
جمع	۹۷/۴	۹۷/۶	۹۷/۹	۹۵/۸	۹۶/۶	۹۷/۹
بدون پاسخ	۲/۶	۲/۴	۲/۱	۴/۲	۳/۴	۲/۱
جمع کل	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰

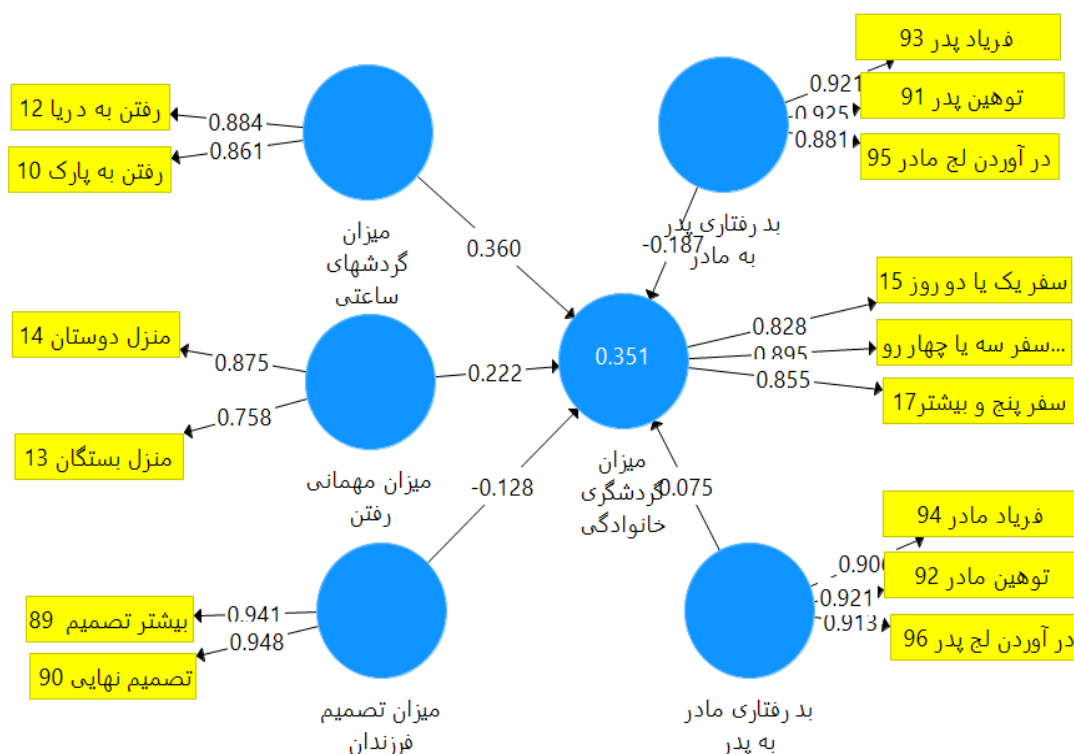
درصد از پدران اصلاً لج مادر را در نیاوردند. براساس این یافته، پدران بیشتر از مادران به همسر توهین می‌کنند و پدران بیشتر از مادران، لج همسر را در می‌آورند.

در جدول شماره ۵، پاسخ‌گویان گزارش دادند که در شش ماه گذشته، ۶۵/۷ درصد از مادران اصلاً به پدران توهین نکردند، در مقابل ۶۲/۶ درصد از پدران اصلاً به مادران توهین نکردند. همچنین ۶۳/۶ درصد از مادران اصلاً لج پدر را در نیاوردند، در مقابل ۵۸/۶

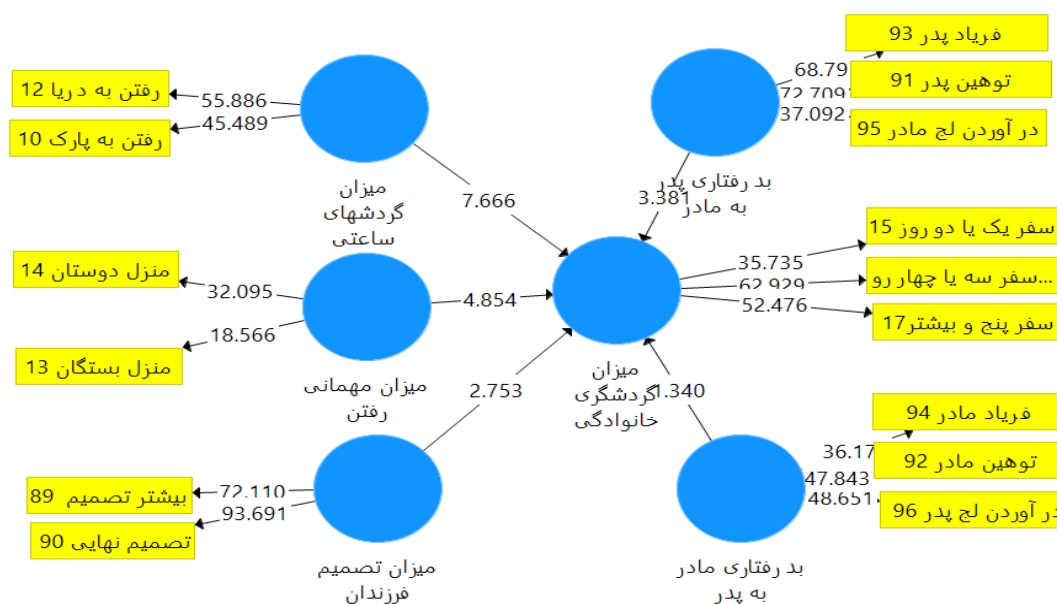
از مادران با رفتار خود ۱ یا ۲ بار لج پدر را درآوردند، در مقابل ۱۸/۸ درصد از پدران با رفتار خود ۱ یا ۲ بار لج مادر را درآوردند.

۴,۲ نتایج تحلیلی

همچنین پاسخ‌گویان گزارش دادند که در شش ماه گذشته، ۱۷/۳ درصد از مادران ۱ یا ۲ بار به پدران توهین کردند، در مقابل ۱۸/۸ درصد از پدران به مادران ۱ یا ۲ بار توهین کردند. ۱۹/۱ درصد از مادران ۱ یا ۲ بار بر سر پدر فریاد زدند، اما ۲۰/۲ درصد از پدران، ۱ یا ۲ بار بر سر مادر فریاد زدند. ۱۵/۴ درصد

شکل ۳. خروجی نرم‌افزار Smart-PLs در خصوص مدل اندازه‌گیری

شکل ۴. نمرات t مربوط به مدل اندازه‌گیری

جدول ۶. مقادیر بار عاملی و مقدار t برای نشانگرهای مدل

نتیجه	سطح معنی‌داری	مقدار t	بار عاملی	گویه‌ها	سازه
تأیید نشانگر	۰/۰۰	۵۵/۸۸۶	۰/۸۸۴	رفتن به کنار دریا	میزان گردش ساعتی خانواده
تأیید نشانگر	۰/۰۰	۴۵/۴۸۹	۰/۸۶۱	رفتن به پارک	
تأیید نشانگر	۰/۰۰	۳۲/۰۹۵	۰/۸۷۵	منزل دوستان	میزان مهمانی رفتن
تأیید نشانگر	۰/۰۰	۱۸/۵۶۶	۰/۷۵۸	منزل بستگان	
تأیید نشانگر	۰/۰۰	۷۲/۱۱۰	۰/۹۴۱	بیشتر تصمیم با آنان	میزان تصمیم‌گیری فرزندان
تأیید نشانگر	۰/۰۰	۹۳/۶۹۱	۰/۹۴۸	تصمیم نهایی با آنان	
تأیید نشانگر	۰/۰۰	۳۶/۱۷۱	۰/۹۰۱	فریاد زدن بر سر پدر	بدر رفتاری مادر به پدر
تأیید نشانگر	۰/۰۰	۴۷/۸۴۳	۰/۹۲۱	توهین به پدر	
تأیید نشانگر	۰/۰۰	۴۸/۶۵۱	۰/۹۱۳	لچ پدر را در آوردن	
تأیید نشانگر	۰/۰۰	۶۸/۷۹۱	۰/۸۲۸	فریاد زدن بر سر مادر	بدر رفتاری پدر به مادر
تأیید نشانگر	۰/۰۰	۷۲/۷۰۹	۰/۸۹۵	توهین به مادر	
تأیید نشانگر	۰/۰۰	۳۷/۰۹۲	۰/۸۵۵	لچ مادر را در آوردن	
تأیید نشانگر	۰/۰۰	۳۵/۷۳۵	۰/۸۲۸	سفر یک یا دو روزه	میزان گردشگری خانوادگی
تأیید نشانگر	۰/۰۰	۶۲/۹۲۹	۰/۸۹۵	سفر سه یا چهار روزه	
تأیید نشانگر	۰/۰۰	۵۲/۴۷۶	۰/۸۵۵	سفر پنج روزه یا بیشتر	

مقدار t متناظر با هر بار عاملی بیشتر از مقدار بحرانی آن (۱٫۹۶) در سطح ۰/۰۵ است. در نتیجه، می‌توان گفت این نشانگرها از دقت لازم برای اندازه‌گیری سازه‌های مربوط به خود برخوردار هستند.

با توجه به جدول فوق، تمامی نشانگرها دارای بار عاملی مناسبی بر متغیر مکنون مربوط به خود هستند و این بارهای عاملی با توجه نمره تی در سطح ۰/۰۵ معنی‌دار می‌باشند. به عبارتی دیگر،

جدول ۷. ضرایب تأثیر و مقدار t برای متغیرها

متغیرهای مستقل	متغیر وابسته	ضریب تأثیر	مقدار t	سطح معنی‌داری	نتیجه
میزان گردش ساعتی خانواده	میزان گردشگری خانوادگی	۰/۳۶۰	۷/۶۶۶	۰/۰۰	تأیید تأثیر
میزان مهمانی رفتن	میزان گردشگری خانوادگی	۰/۲۲۲	۴/۸۵۴	۰/۰۰	تأیید تأثیر
میزان تصمیم‌گیری فرزندان	میزان گردشگری خانوادگی	-۰/۱۲۸	۲/۷۵۳	۰/۰۰۹	تأیید تأثیر
بدرفتاری مادر به پدر	میزان گردشگری خانوادگی	۰/۰۷۵	۱/۳۴۰	۰/۲۱۲	رد تأثیر
بدرفتاری پدر به مادر	میزان گردشگری خانوادگی	-۰/۱۸۷	۳/۳۸۱	۰/۰۰۲	تأیید تأثیر

این گزارش نشان می‌دهد که میزان گردش ساعتی، مهمانی‌رفتن، تصمیم‌گیری فرزندان، بدرفتاری پدر به مادر تأثیر مثبت و معناداری بر میزان گردشگری خانوادگی دارند و به ترتیب ۵، ۲ و ۴ درصد از واریانس میزان گردشگری خانوادگی را تبیین می‌کنند.

برای بررسی پایایی مدل از دو معیار پایایی ترکیبی و آلفای کرونباخ استفاده شد. میزان این دو معیار باید بالاتر از ۰/۷۰ باشد.

جدول ۷ نشان‌دهنده ضریب تأثیر بین متغیرهای مستقل و میزان گردشگری خانوادگی است. این مقدار برای تأثیر میزان گردش ساعتی بر میزان گردشگری خانوادگی برابر با ۰/۳۶۰ می‌باشد. تأثیر میزان مهمانی‌رفتن بر میزان گردشگری خانوادگی برابر با ۰/۲۲۲، تأثیر میزان تصمیم‌گیری فرزندان بر میزان گردشگری خانوادگی برابر با -۰/۱۲۸، تأثیر بدرفتاری مادر بر میزان گردشگری خانوادگی ۰/۰۷۵ و تأثیر بدرفتاری پدر بر میزان گردشگری خانوادگی -۰/۱۸۷ می‌باشد. همچنین بدرفتاری مادر به پدر نیز تأثیری بر میزان گردشگری خانوادگی ندارد.

جدول ۸. مقادیر پایایی ترکیبی و آلفای کرونباخ برای مدل اندازه‌گیری

متغیرها	Composite Reliability	Cronbach's Alpha
میزان گردش ساعتی خانواده	۰/۸۶۵	۰/۷۱۰
میزان مهمانی رفتن	۰/۸۰۱	۰/۷۱۲
میزان تصمیم‌گیری فرزندان	۰/۹۴۳	۰/۸۸۰
بدرفتاری مادر به پدر	۰/۹۳۸	۰/۹۰۱
بدرفتاری پدر به مادر	۰/۹۳۵	۰/۸۹۶
میزان گردشگری خانوادگی	۰/۸۹۵	۰/۸۲۳

برای بررسی روایی همگرا از شاخص میانگین واریانس استخراج‌شده (AVE) استفاده گردیده است. میزان این شاخص باید بالاتر از ۰/۵۰ باشد.

همان‌طورکه در جدول فوق مشخص است، پایایی ترکیبی (p-دولین- گلدشتاین) و آلفای کرونباخ تمامی متغیرها در مدل اندازه‌گیری مورد تأیید قرار می‌گیرد.

جدول ۹. مقادیر AVE برای مدل اندازه‌گیری

متغیرها	AVE
میزان گردش ساعتی خانواده	۰/۷۶۲
میزان مهمانی رفتن	۰/۶۷۰
میزان تصمیم‌گیری فرزندان	۰/۸۹۳
بدرفتاری مادر به پدر	۰/۸۳۴
بدرفتاری پدر به مادر	۰/۸۲۷
میزان گردشگری خانوادگی	۰/۷۳۹

خانوادگی آنان نیز بیشتر می‌شود. برای مطابقت- داشتن یا نداشتن این یافته با تحقیقات گذشته باید گفت که هرچند پژوهش‌های گذشته دقیقاً به این موضوع خاص تحقیق حاضر نپرداخته‌اند، اما می‌توان گفت این یافته، با تحقیقات گذشته که نشان دادند عوامل مختلف خانوادگی با میزان گردشگری خانوادگی رابطه معنی‌داری دارد، (Foolad, 2009; Jones & Prinz, 2005; Torres & Solberg, 2001; Ardalan & Tajali, 2009)، مطابقت دارد. در تبیین این تأثیر، با استفاده از نظریهٔ السون که اشاره دارد انسجام خانواده، سبب تطابق بیشتر می‌شود، می‌توان گفت که خانواده‌هایی که به‌طور جمعی و خانوادگی به تفریح ساعتی بیشتر می‌روند، از انسجام خانوادگی بیشتری برخوردار هستند و این

با توجه به جدول فوق، شاخص AVE در مورد همه متغیرها از میزان ۰/۵۰ بیشتر است که خود دلیل بر روایی همگرایی مناسب مدل اندازه‌گیری است.

با توجه به موارد یادشده و نتایج به‌دست‌آمده، به پاسخ پرسش‌های تحقیق می‌پردازیم:

پرسش اول تحقیق: آیا میزان گردش ساعتی اعضای خانواده با همدیگر، بر میزان گردشگری خانوادگی تأثیر دارد؟

با توجه به نتایج به‌دست‌آمده، میزان گردش‌های ساعتی اعضای خانواده با همدیگر بر میزان گردشگری خانوادگی تأثیر مستقیم و معنی‌داری دارد. یعنی هرچه اعضای خانواده گردش‌های ساعتی بیشتری با همدیگر داشته باشند، گردشگری

داشتند (Deleka & Stecko, 2020:45)، همخوانی دارد. در تبیین این تأثیر، دیدگاه انسجام خانوادگی السون اشاره دارد که خانواده‌هایی که به واسطه فعالیت‌های مشترک و گروهی مانند مهمانی رفتن خانوادگی، انسجام خانوادگی بالایی دارند؛ این انسجام بالا، سبب می‌شود در برنامه‌ریزی‌ها و فعالیت‌هایی مانند گردشگری خانوادگی که نیاز به هماهنگی با پدر، مادر و فرزندان است، اعضا، خود را بیشتر انطباق دهند و تلاش می‌کنند تا امکان گردشگری خانوادگی به وجود آید و خودشان هم در آن حضور یابند و در نتیجه میزان گردشگری در میان آنان نیز بیشتر خواهد بود. برعکس در خانواده‌هایی که انسجام خانوادگی کم‌تری دارند، افراد انطباق کم‌تری برای رفتن به گردشگری خانوادگی از خود نشان می‌دهند، لذا میزان آن نیز کم‌تر خواهد بود.

نظریه رضایت از زندگی هم اشاره دارد که داشتن رضایت از زندگی بیشتر، مشارکت افراد را بیشتر می‌کند. بر اساس این، می‌توان گفت، داشتن رابطه خوب با اطرافیان و مهمانی رفتن خانوادگی به منزل بستگان و دوستان، سبب نشاط و شادی اعضای خانواده شده و رضایت از زندگی‌شان را نیز بیشتر می‌کند. این رضایت از زندگی، سبب می‌شود افراد در خانواده، مشارکت بیشتری از خود نشان دهند و برای برنامه‌هایی مانند گردشگری خانوادگی نیز بیشتر اعلام آمادگی و همکاری نمایند که نتیجه آن نیز گردشگری بیشتر در خانواده خواهد بود.

پرسش سوم تحقیق: آیا میزان مشارکت فرزندان در تصمیم‌گیری، بر میزان گردشگری خانوادگی تأثیر دارد؟

همان‌طور که اشاره شد، یافته‌ها نشان داد میزان مشارکت فرزندان در تصمیم‌گیری، بر میزان گردشگری خانوادگی تأثیر دارد. این یافته با نتایج تحقیقات پیشین که به تأثیر عوامل خانوادگی بر میزان گردشگری خانوادگی اشاره داشتند و به موضوع پژوهش حاضر نزدیک است (Akhlaghi & Hosseini, 2022: 87-91)، مطابقت دارد. در تبیین این تأثیر، براساس دیدگاه انسجام اجتماعی السون

انسجام سبب می‌شود که در برنامه‌ریزی‌های خانوادگی، مانند گردشگری خانوادگی نیز انطباق بیشتری داشته باشند که نتیجه آن گردشگری خانوادگی بیشتر می‌باشد. ساختار خانواده‌های با انسجام بالا به گونه‌ای است که بین اعضا هم اختلاف کم‌تر هست و هم از جهت روحیات، به یکدیگر شبیه‌تر هستند و همچنین دامنه تحمل بالاتری دارند و نیز از کنار هم بودن لذت بیشتری می‌برند. این عوامل باعث می‌شود برای موضوعاتی مانند گردشگری خانوادگی، تمام تلاش خود را به کار گیرند تا گردشگری خانوادگی با حضور اکثر اعضای خانواده انجام شود. برعکس در خانواده‌هایی که انسجام پایینی دارند، ساختار خانواده به گونه‌ای است که هم برنامه‌ریزی‌های آنان نزدیک یا شبیه به یکدیگر نیست و هم اعضا به خاطر اختلاف‌نظر و علایق با سایر اعضا، تمایلی به حضور در گردشگری خانوادگی ندارند.

براساس نظریه رضایت از زندگی می‌توان گفت که در خانواده‌هایی که اعضای آن به صورت جمعی به پارک یا کنار دریا می‌روند، این فعالیت جمعی، سبب شادی و نشاط و نهایتاً رضایت از زندگی بیشتر آنان شده و این رضایت، مشارکت آنان را در خانواده بیشتر کرده و اعضا، برای کارهای جمعی دیگری مانند گردشگری خانوادگی، بیشتر برنامه‌ریزی نموده و همراهی و مشارکت بیشتری نیز خواهند داشت.

پرسش دوم تحقیق: آیا میزان مهمانی رفتن اعضای خانواده با همدیگر، بر میزان گردشگری خانوادگی تأثیر دارد؟

همان‌طور که نشان داده شد میزان مهمانی رفتن اعضای خانواده با همدیگر، بر میزان گردشگری خانواده تأثیر مثبت و معنی‌داری دارد. یعنی هر چه اعضای خانواده بیشتر به‌طور خانوادگی به مهمانی بروند، احتمال بیشتری دارد که میزان گردشگری خانوادگی‌شان بیشتر شود و بیشتر به گردشگری خانوادگی بروند. این یافته، با تحقیقات پیشین که به تأثیر خانواده بر گردشگری خانوادگی اشاره

خانوادگی بر انطباق افراد دارد، می‌توان گفت که در خانواده‌هایی که بدرفتاری مرد بر علیه زن مشاهده می‌شود، انسجام خانوادگی پایین است و این انسجام خانوادگی پایین، سبب انطباق کمتر می‌شود. این انطباق کمتر هم سبب می‌شود که فعالیت‌های جمعی مانند گردشگری خانوادگی کمتر صورت پذیرد.

نظریه رضایت از زندگی هم اشاره دارد که در خانواده‌هایی که بدرفتاری مرد علیه زن صورت می‌گیرد، این بدرفتاری سبب نارضایتی بیشتر اعضای خانواده خصوصاً زنان شده و این نارضایتی نیز سبب می‌شود که اعضا کمتر در مشارکت فعالیت‌های جمعی مانند گردشگری خانواده حضور یابند، لذا میزان گردشگری در خانواده‌ها نیز کم خواهد بود.

۵ نتیجه‌گیری

با توجه به پایین بودن میزان گردشگری خانوادگی در کشور و همچنین با توجه به مهم بودن جایگاه گردشگری خانوادگی و تأثیر آن بر بخش‌های اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و خانوادگی جامعه، شناخت عوامل مؤثر بر میزان گردشگری خانوادگی ضرورت می‌یابد. از آنجایی که در تحقیقات مربوط به عوامل خانوادگی مؤثر بر میزان گردشگری، نقش انسجام خانوادگی به‌ندرت مورد توجه قرار گرفته شد، در پژوهش حاضر تلاش شد تأثیر انسجام خانواده‌ها بر میزان گردشگری خانوادگی، در بین خانواده‌های دانش‌آموزان بررسی شود. نتایج نشان داد که رفتارهایی مانند گردش‌های ساعتی خانواده، مهمانی رفتن خانوادگی، تصمیم‌گیری فرزندان و بدرفتاری پدر به مادر (به‌عنوان ابعادی از انسجام خانوادگی) بر میزان گردشگری خانوادگی تأثیر دارد و به ترتیب ۱۳، ۵، ۲ و ۴ درصد از واریانس میزان گردشگری خانوادگی را تبیین می‌کنند.

با توجه به اینکه بیشترین تأثیر مربوط گردش‌های ساعتی خانواده بوده، لذا باید تلاش شود تا شرایطی فراهم گردد که گردش‌های ساعتی خانوادگی، در پارک‌ها و کنار دریاها بیشتر شود، تا

می‌توان گفت، در خانواده‌هایی که انسجام خانوادگی بالا می‌باشد و فرزندان اجازه تصمیم‌گیری دارند، این انسجام، انطباق اعضا را بیشتر می‌کند. بدین صورت که فرزندان می‌توانند گردشگری خانوادگی را براساس اوقات فراغت و تحصیل خود تطبیق دهند، لذا میزان گردشگری خانواده نیز بیشتر خواهد بود.

براساس نظریه رضایت از زندگی هم می‌توان گفت، در خانواده‌هایی که به فرزندان اجازه تصمیم‌گیری می‌دهند، فرزندان رضایت بیشتری از زندگی و خانواده دارند. این رضایت از زندگی، آنان را به مشارکت در برنامه‌ریزی‌های خانواده، مانند تصمیم برای گردشگری خانوادگی یا حضور در گردشگری خانواده تشویق کرده و می‌تواند عامل گردشگری بیشتری در خانواده‌های آنان شود.

پرسش چهارم تحقیق: آیا میزان بدرفتاری مادر به پدر، بر میزان گردشگری خانوادگی تأثیر دارد؟

همان‌طور که نتایج نشان داد، میزان بدرفتاری مادر به پدر، بر میزان گردشگری خانوادگی تأثیر ندارد. در تبیین این یافته می‌توان گفت، در جامعه پدرسالار که مردان انواع قدرت را در اختیار دارند، بدرفتاری مادر به پدر کمتر است و میزان بدرفتاری مادران به پدران در حدی نیست که بتواند بر رفتار خانوادگی آنان، از جمله گردشگری تأثیر بگذارد و آن را معنی‌دار نشان دهد.

پرسش پنجم تحقیق: آیا میزان بدرفتاری پدر به مادر، بر میزان گردشگری خانوادگی تأثیر دارد؟

براساس نتایجی که در بالا ذکر شد، میزان بدرفتاری پدر به مادر، بر میزان گردشگری خانوادگی تأثیر دارد. هرچند تحقیقات گذشته به‌طور مشخص این موضوع را بررسی نکرده‌اند، اما پژوهش‌های پیشین به تأثیر شرایط خانوادگی و درگیری‌های خانوادگی بر میزان گردشگری اشاره داشته‌اند (Ruan, Li, Zhang, & Liu, 2020)، که نتایج تحقیق حاضر با آن در یک راستا است و آن را تأیید می‌کند. در تبیین این تأثیر، با استفاده از نظریه انسجام خانوادگی السون که اشاره به تأثیر انسجام

خانوادگی مشارکت بیشتری داشته باشند تا میزان گردشگری خانواده‌ها نیز بیشتر شود.

سرانجام اینکه نتیجه نشان داد که بدرفتاری پدر به مادر بر میزان گردشگری خانوادگی تأثیر دارد. یعنی هرچه پدر به مادر بیشتر بدرفتاری کند، میزان گردشگری خانوادگی نیز کمتر می‌شود. لذا باید تلاش شود تا از میزان بدرفتاری پدر به مادر در خانواده کاسته شود.

حامی مالی

بنا به اظهار نویسنده مسؤول، این مقاله حامی مالی نداشته است.

سهم نویسندگان در پژوهش

سهم نویسندگان برابر بوده است.

تضاد منافع

نویسندگان اعلام می‌دارند که هیچ تضاد منافی در رابطه با نویسندگی و یا انتشار این مقاله ندارند.

تقدیر و تشکر

نویسندگان، از همه افراد، به دلیل مشاوره و راهنمایی علمی و مشارکتشان در این مقاله تشکر و قدردانی می‌نمایند.

انسجام خانوادگی آنان تقویت و به دنبال آن، میزان گردشگری خانوادگی آنان از این طریق بیشتر گردد. همچنین از آنجایی که حدود ۹٪ از پاسخ‌گویان با وجود زندگی در کنار دریا، در طول یک سال اصلاً به کنار دریا نرفته‌اند و حدود ۱۱٪ نیز اصلاً همراه خانواده به‌طور ساعتی به پارک نرفته‌اند نیز نیاز به بررسی دارد.

همچنین با توجه به نتیجه این پژوهش که مهمانی رفتن خانوادگی دومین عامل مؤثر بر میزان گردشگری خانوادگی بود، باید تلاش شود تا میزان دید و بازدید و مهمانی رفتن خانواده‌ها و دیدار با بستگان و دوستان بیشتر شود تا با افزایش انسجام خانوادگی، گردشگری خانوادگی نیز تقویت شود. ضمن اینکه نیاز است بررسی شود که چرا حدود ۲۰٪ اصلاً خانوادگی منزل دوستان و ۵٪ منزل بستگان نرفته‌اند.

با توجه به اینکه پژوهش نشان داد تصمیم‌گیری فرزندان بر میزان گردشگری خانواده‌ها تأثیر دارد، در خانواده‌ها تلاش شود تا فرزندان نیز در تصمیم‌گیری‌ها نقش داشته باشند تا با در نظر گرفتن شرایط تحصیلی و برنامه‌ریزی‌های خود، در گردشگری

منابع

- Bahmani, P. (2019). Identifying and Investigating Factors Influencing Tourism in Iran. *Journal of Tourism Planning and Development*, 8(30), 197-212. In Persian.
- Bertella, G. (2015). The wedding experience as a form of family tourism. *Annals of Leisure Research*. 18(3), 397-413.
- Beygi, A., Mohamadifar, M. A., Najafi, M., & Rezaee, A. M. (2016). The role of Marital intimacy and Spirituality in prediction of Family Cohesion and Adaptability. *Journal title 2016*; 10 (1), 52-60. URL: <http://rph.khu.ac.ir/article-1-2558-fa.html>. In Persian.
- Cooper, C., Fletcher, J., Gilbert, D., & Wanhill, S. (2000). *Tourism Principles and Practice*. Longman.
- Deleka, A., & Stecko, J. (2020). family tourism and its influence on students' behaviors as tourists. *Humanities and Social Sciences*, 45-54.
- Farajirad, A. & Aghajani, S. (2010). New analyses about tourism and the types of its classification. *Quarterly Geographical Journal of Territory*, 23.
- Fitzpatrick, M. A. (2004). Family Communication Patterns Theory: Observations on Its Development and Application. *Journal of Family Communication*, 4(3-4), 167-179.
- <https://doi.org/10.1080/15267431.2004.9670129>.
- Foolad, M. (2009). Comparison of career self-efficacy believes in high school female and male students. *Journal of Fundamentals of Mental Health*, 11(44), 343-334. doi: 10.22038/jfmh.2009.1217.
- Fouladchang, M., & Lotfian, M. (2002). Investigating the causal effect of parental autonomy on students' academic autonomy and their academic progress. *Journal of Psychology and Educational Sciences*, 32(2), 135-154. In Persian.
- Halstead, R. O., Thomas, W. P., & Lorna, L. (2014). family dynamics and self-injury behaviors: a correlation analysis. *Journal of Marital and Family Therapy*, 246-259.
- Heike, A., & Schänzel, Y. I. (2015). Trends in family tourism. *Journal of Tourism Futures*, 141 - 147. <http://dx.doi.org/10.1108/JTF-12-2014-0006>.
- Hosseini salehi, S., fotros, M. H., Imani khoshkhoo, M., & Sarlak, A. (2021). A Comparativ Study the Impact of Effective Factors on International tourism in selected developed and developing countries (Dynamic Panel Data Approach) with emphasis on ICRG characteristic index (International country risk guide).

- Journal of Tourism and Development, 10(3), 1-15. doi: 10.22034/jtd.2020.216854.1951. In Persian.
- Hosseini, S. A., & Akhlaghi, M. (2022). Identifying the factors affecting tourism expenditure with emphasis on the family life cycle. *urban tourism*, 9(2), 87-105. doi: 10.22059/jut.2021.324257.905 .
- Hu, H., Li, H., & Pang, J. (2023). A Tale of Two Identities: The Value, Attitude, and Behavior of Adult Children towards Family Tourism Experiences. *Sustainability*, 15(19), 1-23, <https://doi.org/10.3390/su151914364>.
- Inglehart, R. (1970: 44). Culture shift in advanced industrial society, Translated by Vatar (1994). Tehran: Kavir.
- Jones, T., & Prinz, R. (2005). Potential roles of parental self-efficacy in parent and child adjustment: a review: *Clin Psychol Rev*, 25(3), 341-63. doi: 10.1016/j.cpr.2004.12.004.PMID: 15792853.
- Kang, S. K., Hsu, C. H., & Wolfe, K. (2003). Family Traveler Segmentation by Vacation Decision-Making Patterns. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 27, 448-469. <http://jht.sagepub.com/content/27/4/448>.
- Kara, N. S., & Mkwizu, K. H. (2020). Demographic factors and travel motivation among leisure tourists in Tanzania. *International Hospitality Review*, 34(1), 81-103. <https://www.emerald.com/insight/2516-8142.htm>.
- Karimi, Y. (2024). Social psychology. Tehran: Publications virayesh. In Persian.
- Kavandi Kateb, A. a. (2021). Investigating the Effective Factors on Political Organization and Management of the Space in the World States. *Geopolitics Quarterly*, 17(2), 27-61.
- Khanmohammadi Majandehi, R. (2020). The relationship between Family Cohesion and Problem-solving Ability with Attitude towards Delinquent Behavior among Girl Adolescents. *Rooyesh*. 9(1), 81-88. In Persian.
- Krejcie, R., & Morgan, D. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and psychological measurement*, 30(3), 607-610.
- Latifpour Golandam, A. (2021). Investigating the Effect of Family Tourism on the Mental Health of Parents and its Relationship with the Variables of Skill Enhancement and General Skill in Children. *Islamic lifestyle with a focus on health*, 5(4), 689-697. In Persian.
- Li, M., Lehto, X., & Li, H. (2020). 40 Years of Family Tourism Research: Bibliometric Analysis and Remaining

- Issues. *Journal of China Tourism Research* 16(1).
<https://doi.org/10.1080/19388160.2020.1733337>, 1-22.
- Li, M., Lin, G., & Feng, X. (2023). An Interactive Family Tourism Decision Model. *Journal of Travel Research*, 26(1), 121-134.
<https://doi.org/10.1177/00472875211056682>.
- Lima, J., Eusébio, C., & Varum, C. (2023). Family tourism effects for low-income families –Past reality for future insights. *Family and Consumer Sciences Research Journal*, 51,
<https://doi.org/10.1111/fcsr.12474>, 277– 295.
- Mirtaghian Rudsari, S. M., Karoubi, M., Ghaderi, E., & Mohammadi, M. (1403). Perception of Family Tourism Concept Based on Binary Opposition. *Journal of Tourism Planning and Development*, 13(49), 7-27. doi:10.22080/jtpd.2024.27228.3895 . In Persian.
- Miyakawa, E., & Oguchi, T. (2022). Family tourism improves parents' well-being and children's generic skills. *Tourism Management* 88-journal homepage:
www.elsevier.com/locate/tourman, 1-5.
- Miyakawa, E., Kawakubo, A., & Oguchi, T. (2019). Do people who travel more perform better at work? *International Journal of Tourism Research* 21(4), 427-436- DOI: 10.1002/jtr.2269.
- Mokhtari, M., & Nazari, J. (1389). Sociology of quality of life. Tehran: Jameshenasan. In Persian.
- Nazaré, B., Fonseca, A., & Gameiro, S. (2011). Amniocentesis Due to Advanced Maternal Age: The Role of Marital Intimacy in Couples' Decision-Making Process, *Contemp Fam Ther* 33, 128-142.
<https://doi.org/10.1007/s10591-011-9151-9>.
- Nikzad, A., & Shafia, S. (2024). Investigating the status of domestic tourism from the perspective of accessibility from the perspective of different segments of society and presenting legislative packages. Tehran: Islamic Consultative Assembly Research Center. In Persian.
- Olson, D. (2011). FACES IV and the Circumplex Model: validation study. *J Marital Fam Ther*, 37(1), 64-80. doi: 10.1111/j.1752-0606.2009.00175. x. PMID: 21198689.
- Olson, D. H. (2000). Circumplex Model of Marital and Family Systems. *Journal of Family Therapy*. 22, 144-167.
- Parliamentary Research Center. (2024). Reviewing the country's tourism statistics system and presenting policy proposals. Tehran. In Persian.

- Pirmohammadzadeh, A., Kamyabi, S., & Zandmoghadam, M. R. (2020). MICE Tourism Development with Emphasis on Lifestyle, Social Welfare and Health Climate (Case Study of Semnan). *Islamic lifestyle with a focus on health*, 4(2), 144-157. In Persian.
- Ruan, W. Q., Li, Y. Q., Zhang, S. N., & Liu, C. H. (2020). Does work-family conflict weaken family travel intention? a study based on China. *Journal of Leisure Research*, 51(3), 264-286: 264.
<https://doi.org/10.1080/00222216.2019.1679054>.
- Saadi Shirazi, M. (1398). Saadi's Ghazals, based on the version by Mohammad Ali Foroughi, edited by Kazem Abedini. Qom: Poursaheb. In Persian.
- Salehei, S., Aflaki, Z., Mousazadeh, H., & Zangiabadi, Z. (2016). Assessment Geo-Sites in the Villages of Chahardange Using Fasilous and Nicholas Method (Case Study: Villages of Chahardangeh, City of Sari). *Journal of Rural Research*, 7(2), 300-315. In Persian.
- Samani, S. (2002). A model of family cohesion, emotional independence and adjustment, Doctoral thesis, Shiraz University.
- Sandhya, S. (2009). The social context of marital happiness in urban Indian couples: interplay of intimacy and conflict. 2009. *J Marital Fam Ther*, 35(1), 74-96. doi: 10.1111/j.1752-0606.2008.00103. x. PMID: 19161585.
- Schänzel, H. A., & yeoman, I. (2014). The Future of Family Tourism. *Tourism rescreation research*, 39(3), 343-360.
- Schanzel, H. A., & Yeoman, I. (2015). Trends in family tourism. *Journal of Tourism Futures*, Vol. 1 Iss 2, 141 - 147.
- Statistical Center of Iran (2024). Retrieved from Statistical Center of Iran: <https://amar.org.ir/tourism-statistics#28021>
- Tajali, F., & Ardalan, E. (2009). The relationship between dimensions of family communication patterns and self-efficacy and academic adjustment. *Journal of Psychology*, 14(53), 62-78. In Persian.
- Tavalayi, S. (2007). An overview of the tourism industry. Tehran: Teacher Training University. In Persian.
- Torres, J. B., & Solberg, V. S. (2001). Role of self-efficacy, stress, social integration, and family support in Latino college student persistence and health. *Journal of Vocational Behavior*, 59(1), 53-63.
<https://doi.org/10.1006/jvbe.2000.1785>.
- Tseng, T. A., Chien, H.-W., & Shen, C.-C. (2023). Exploring family travel motivation, preference, and decision-making with children of different

- ages. *Tourism & Management Studies*, 19(4), 35-45.
doi.org/10.18089/tms.2023.190403.
- Urry, J., & Larson, J. (2011). *The Tourist Gaze*. Babolsar, translated by: Salehi, S. (2023): University of Mazandaran.
- World Tourism Organization. (2008). *Organization, U.-W. T.international recommendations for tourism statistics*. Madrid.
- Xinran, L. Y., Xiaoxiao, F., Hanliang, L., & Lingqiang, Z. (2013). Vacation Benefits and Activities: Understanding Chinese Family Travelers. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 41(3), 301-328.